

Дополнителни задачи за наставна единица 2: Претставување и стереотипизација во медиумите

ЗАДАЧА 1 (за основно и за средно образование): Влијанието на претходните информации врз создавањето претстави за реалноста

Потребни материјали:

Види слика бр. 1 (А, Б и В) (во дополнителни аудиовизуелни материјали на цеде)

Опис на задачата:

На половина од учениците им се покажува Слика А, а на другата половина Слика Б. Секој од учениците треба околу 10 секунди да ја набљудува сликата што ја има пред себе. Потоа наставникот на целиот клас му ја покажува Сликата В и бара секој од учениците низ отворена дискусија да каже што гледа на Сликата В. Досегашното искуство со употребата на оваа задача (во различни контексти) покажува дека речиси сите кои прво ја виделе Сликата А, кога ја гледаат Сликата В прво ја забележуваат младата жена, а оние кои ја виделе Сликата Б, ја гледаат прво старицата. Секако дека постојат исклучоци од ова правило, па доколку такви се јават на часот може да се посочат како исклучоци.

Теми за дискусија:

Наставникот треба да ја води и насочува дискусијата така што ќе им помогне на учениците самите да дојдат и го искажат во зборови увидот дека претходната информација влијае врз перцепцијата. Откако ќе се дојде до тој заклучок, наставникот треба со помош на прашања или коментари да им помогне на учениците дискусијата да ја прошират да ги опфати и влијанијата на медиумите во перцепцијата на реалноста преку репрезентациите што ги креираат.

Од помош може да биде посочувањето на фактот дека сликите А и Б се еден вид репрезентации на Сликата В бидејќи во себе прикажуваат дел од елементите на Сликата В. На ист начин делуваат и репрезентациите на медиумите. На пример, кога известуваат за одреден настан, тие пренесуваат ограничен број информации за тој настан и со тоа ја „обојуваат“ перцепцијата за тој настан.

Истата задача може да се употреби за демонстрирање дека двајца луѓе може да го гледаат истото нешто (Сликата В), да не се согласуваат околу тоа што гледаат (млада жена или старица) и објаснат да бидат во право.

Воведно прашање упатено до еден од учениците кому му била дадена Сликата А:

1. Што гледаш на оваа слика (В)? (претпоставен одговор – млада жена)
2. Дали некој друг гледа нешто поинакво на сликата (В)? (наставникот избира ученик кому претходно му била дадена сликата Б)
3. Колкумина од вас на првото видување на Сликата В забележале млада жена? Колкумина забележале старица?
4. Колкумина од вас кои видовте млада жена претходно ја гледавте Сликата А? Дали мислите дека тоа што претходно ја видовте Сликата А влијаеше истата слика да ја забележите и кај Сликата В? (И обратно, за другата група ученици.)

5. Можете ли да се сетите на слични ситуации кога нешто што претходно сте го чуле или виделе влијаело врз нешто што потоа сте го виделе, чуле, мислеле?
(Доколку од кои било причини учениците не можат да се сетат на такви ситуации, наставникот може да сподели своја приказна.)

Цел на задачата: Преку овие активности учениците:

→ ќе добијат увид во влијанието на претходното искуство (информација) врз перцепцијата на аспекти на реалноста.

Задача 2 (за основно и за средно образование): Субјективност при изборот на информации

Опис на задачата:

На учениците им се чита новинарски текст по избор на наставникот. Пожелно е текстот да е прикажан на проектор. Откако текстот е прочитан, се трга од екранот и од учениците се бара да го прераскажат по сеќавање, но со задржување на известувачкиот стил. На таков начин тие креираат нов новинарски текст.

Потоа се прави анализа на оригиналниот новинарски текст и оној што учениците го напишале по сеќавање. Прашања на кои треба да одговорат се: Колку од информациите се испуштени и дали некои од нив суштински ја менуваат содржината на оригиналниот текст? Што може да претпоставите дека влијаело на тоа кои информации ќе бидат запомнети, нагласени, а кои испуштени?

Задача 3 (за основно и за средно образование): Разбивање на стереотипите

Потребни материјали:

- хамер
- селотејп
- ножици

Опис на задачата:

Не сите слики користат стереотипи. Во оваа задача од учениците се бара да направат постер кој ја покажува разликата помеѓу стереотипизираните и нестереотипизираните слики.

Учениците треба да се поделат во групи од три до четири ученици и да изберат еден стереотип кој е присутен и зајакнуван од медиумите (може да се употребат некои од оние што се дадени како пример подолу во текстот). Секоја група треба да има еден хамер кој ќе го подели со линија на два дела (две колони). Едната половина ќе носи наслов „стереотипизирани слики“, а втората „нестереотипизирани слики“. Учениците треба од списанијата да најдат и исечат фотографии што ќе ги залепат на хамерот во соодветната колона во зависност од тоа дали, според нив, тие се слики кои одржуваат стереотипи или не. Откако ќе завршат, хамерите треба да ги закачат за да може да ги види целото одделение.

Примери за стереотипни прикази-слики во медиумите:

1. Многу од списанијата ги прикажуваат мајките како му служат јадење на семејството, но многу малку покажуваат татковци кои го прават тоа. Овие прикази се чини сугерираат дека мајките (жените) се тие што ги вршат сите работи врзани за домаќинството и готвењето и дека тие уживаат во тоа. Некои, меѓутоа, не уживаат во тие работи. А некои мажи, пак, уживаат во готвењето. (родов стереотип)
2. Многу од фотографиите во весниците, филмовите, рекламите и телевизиските програми ги прикажуваат мажите вклучени во некаква физичка активност, како на пример, спорт, качување по карпи или возење кану, додека многу малку покажуваат жени во истите такви активности. (родов стереотип)
3. Многу фотографии во списанијата и рекламите прикажуваат тинејџерки кои се дотеруваат, се шминкаат, ја чешлаат косата и се грижат за својот изглед, но многу малку покажуваат момчиња како прават такви нешта. (родов стереотип)
4. Многу телевизиски рекламни спотови покажуваат момчиња кои си играат со нинтенда, плејстејшн, со камиони и суперхерои, но не се прикажуваат девојчиња како го прават тоа. (родов стереотип)
5. Многу често во медиумите Ромите се претставени како питачи и чистачи на ветробрански стакла, но не се прикажуваат оние што работат како доктори, професори, трговци, новинари. (етнички стереотип)
6. Списанијата многу често црномурестите лица ги претставуваат како спортисти, најчесто кошаркари, жолтите најчесто како каратисти и кунгфуисти итн.

Задача 4 (за основно и за средно образование): Стереотипите во претставувањата на медиумите - етнички стереотипи

Потребни материјали:

- дневен весник или ТВ
- лист хартија

Опис на задачата:

На учениците ќе им биде зададена домашна задача да разгледаат дневен весник по нивни избор и да забележат колку пати е споменувана некоја од малцинските етнички заедници (на пример, Албанци, Роми), во кои рубрики и дали е претставувана во позитивно или негативно светло.

На часот потоа се споделуваат искуствата и се развива дискусија чија цел е да ги посочи стереотипизирањата во репрезентациите во медиумите.

Истото може да се направи со следење ТВ-дневник.

Дополнение на задачата: На часот дискусијата може да се започне со посочување на примерот на националното здружение на хиспански новинари. Дали исходот на задачата го одразува истото во нашиот контекст?

Пример 1. Националното здружение на хиспански новинари, во својот извештај од 2000 година, известува дека:

„Од 12.000 стории во вечерните вести кои во текот на годината се емитуваат на три големи американски мрежи, само 1% се поврзани со луѓето од хиспанско потекло. Тогаш кога станува збор за нив, тие во 80% од времето се портретирани негативно“.

Извор: Национално здружение на Хиспано-новинарите
(National Association of Hispanic Journalists)

Задача 5 (за основно и за средно образование): Истражување на етнички стереотипи

Потребни материјали:

- Во задачата се вклучени 5 фотографии на: 1. Македонец, 2. Албанец, 3. Турчин, 4. Сотир Митрев, 5. чичко Зендел.
(Види во дополнителни аудиовизуелни материјали на цеде)

Опис на задачата:

Учениците треба да се поделат во групи. На секоја група ѝ се дава една од фотографиите 1, 2 и 3. Секоја од групите треба да ги погледне и да даде кус опис на лицата на фотографиите.

Прашања кои може да им се дадат како водилки во описот се следните:

1. Како се викаат овие двајца мажи?
2. На која етничка група ѝ припаѓаат?
3. Наведете неколку занимања кои претпоставувате дека овие двајца мажи ги работат.
5. Каде живеат?
4. Кои карактеристики би им ги припишале?

Откако ќе се заврши со овој дел од работата, секоја група треба да ја покаже фотографијата и да ги сподели своите одговори пред целото одделение.

Теми за дискусија:

Што е тоа што ве наведе да ги дадете тие имиња и таа етничка припадност на луѓето?

Дали тој елемент влијаеше на сите ваши одговори?

Дали исто би одговориле доколку тој елемент не би постоел на фотографијата?

Како би се чувствувале доколку и тебе те оценуваат според стереотип на етничката група на која ѝ припаѓаш?

Од каде добиваме идеи што придонесуваат кон стереотипите за луѓето од друга етничка припадност?

На крајот на задачата, **наставникот треба** да им ја покаже фотографијата број 4, на Сотир Митрев, и да им каже дека таа е оригиналната фотографија симната од еден наш дневен весник, како и дека фотографиите со кои тие работеле се обработени со помош на софтвер за обработка на фотографии. Веднаш потоа им ја покажува фотографијата број 5, на чичко Зендел, која е симната, исто така, од еден наш дневен весник. Им се посочува на учениците дека овие двајца луѓе постојат, не се измислени, и дека може да забележат дека меѓу нив нема големи разлики, небаре се браќа или братучеди. А, тие припаѓаат на две различни етнички заедници во Македонија. Со тоа наставникот им посочува на учениците дека во реалноста не секогаш постојат големи разлики помеѓу Македонците и Албанците, а во однос на етничките групи на кои им припаѓаат постојат многу предрасуди кои неретко се создаваат или зајакнуваат со претставувањата на медиумите.

Како домашна задача може да им се зададе да направат постер со стереотипни претставувања на етничките заедници во медиумите, вклучувајќи и за сопствената етничка група.

Истото може да се направи со која било друга фотографија која се цени за посоодветна.

Задача 6 (за основно и за средно образование): Истражување на етничките стереотипи

Опис на задачата

На една страна се набројуваат неколку имиња:

Кире, Бесим, Мустафа, Миладин, Амди, Ѓулсен, Мира, Теута, Ајша, Неда.

На друга страна - професии:

професор, трговец, чистач, спортист, дрвар, доктор, физички работник, невработен, консултант, продавач, аптекар, хирург.

Без да размислува, туку повеќе по пат на прва асоцијација која ќе му дојде на памет, секој од учениците треба да ги поврзе имињата со некоја од професиите. Одговорите треба да се споделат и да се види дали се појавуваат некакви шеми: Дали некои имиња повеќекратно се појавуваат во пар со одредени занимања? Дали многу од учениците одредени имиња ги поврзале со исто занимање? Доколку да - кои имиња и занимања? Зошто?

Навратете се на дефиницијата за стереотипи. Дали некој од одговорите изразуваат свесни или несвесни стереотипи за различните етнички групи? Доколку да – какви? Дискусирајте ги следните прашања во мали групи:

А. „Да се знае еден член на групата е исто како да се познава целата група“

- Дали ова тврдење е точно за етничката група на која ти ѝ припаѓаш?

- Дали е тоа точно за другите етнички групи?

Зошто да или зошто не? Аргументирајте!

Б. Како би се чувствувал/а доколку мислењето за тебе е засновано на стереотип за твојата етничка група?

В. Какви особини или карактеристики се истакнуваат со стереотипите? Зошто?

Г. Од каде ги добиваме идеите што придонесуваат кон стереотипите за луѓето кои припаѓаат на други етнички групи? Дали некои од нив потекнуваат од претставувањата на медиумите? Дајте неколку примери од сопствено искуство каде сте го забележале тоа? На ТВ, во весници, списанија, на Интернет?

Секоја од групите потоа накосо ги споделува своите увиди со целото одделение и се допушта куса дискусија на оваа тема.

За домашна задача на учениците може да им се зададе да откријат и запишат барем 10 примери на стереотипни претставувања во медиумите за сопствената етничка група и за другите.

Секоја од вежбите може да се заврши со следните прашања: Дали оваа задача ви даде нови идеи? Доколку да, кои се тие? Дали ќе го промените вашето однесување или речник како резултат на оваа задача? Доколку да - како? Дали оваа задача ќе влијае поинаку да ги доживувате претставувањата на етничките групи (а и воопшто) на медиумите? Како?

Задача 7 (за основно и за средно образование): Стереотипизација

Опис на задачата:

Учениците може да се поделат во неколку групи и на лист хартија да дадат кус опис за претставник на белата, црната, жолтата и црвената раса. Описот треба да се состои од минимум по 5 карактеристики за секој од нив.

Наставникот треба да ја подели таблата на 4 колони за секоја раса соодветно и да ги запише карактеристиките што ќе му ги кажуваат учениците.

Потоа може да се развие дискусија за тоа колку овие карактеристики претставуваат стереотипи? Какви стереотипи – негативни, позитивни? Кои се изворите на овие стереотипи – од каде ни е сознанието дека тие карактеристики се однесуваат на односната раса?

Најдобро е кога на крајот на дискусијата ќе им се прикаже следниот кус филм:

http://www.youtube.com/watch?v=FnEP1dalWGw&feature=player_embedded

На учениците може да им се зададе како домашна задача да направат филм по примерот на прикажаниот во кој ќе деконструираат еден стереотип по нивен избор.

Задача 7а (за основно и за средно образование): Разбивање на стереотипите

Опис на задачата:

Училиштен проект или домашна задача:

Пристап 1: Учениците во групи (или индивидуално) треба да направат кус аматерски филм (сосема е в ред и тоа да е направено со нивните мобилни телефони) со кој ќе претстават некоја од етничките групи, различните родови, сексуални ориентации, лица со посебни потреби итн. Пристапот треба да биде двонасочен т.е. да претстави како е перципирана таа група од останатите, но и како таа група се гледа себеси.

Пристап 2: Учениците во групи (или индивидуално) треба да направат кус новинарски текст преку кој ќе претстават на сличен начин некоја од етничките групи, различните родови, сексуални ориентации, лица со посебни потреби итн. Притоа може да користат интервју и други алатки. На пример: Ако работат на тема лица со посебни потреби – да интервјуираат некои од нив, но и некои од општата популација и нивните одговори да ги интегрираат во својот напис.

Задача 8 (за средно образование): Пораки од реклами во списанија

Опис на задачата:

Прашајте ги учениците: Како родителите бараат од нив да се однесуваат како мажи? (Не плачи, биди силен, спортувај итн.) Дали им се врши притисок да се однесуваат женствено? (Не ги валкај рацете, имај добри манири, развиј ги вистинските интереси како готвење, декорирање, чистење на куќата итн.)

Вториот дел од часот продолжува со дискусија за тоа како се промовира насилството кон самите себеси од страна на модната индустрија, кога мажите и жените го ризикуваат своето здравје за да се постигнат невозможни стандарди на атрактивност и виткост. Учениците, истовремено, ќе разгледуваат како стереотипите за мажественост може да го поттикнат насилството кај мажите.

На класот може да му прочитате или дистрибуирате напис што се фокусира на гореспоменатите прашања: анорексија и булимија.

На учениците дајте им домашна задача да анализираат напис во весникот којшто ќе послужи за групна дискусија.

Примери што можат да се искористат:

Прикажување фотографија од списание за витка жена.

Копии од написи во весници. На учениците им се даваат копии што содржат одредена статистика. Нагледни средства што би им ги препорачале (видеоматеријали итн.).

Во овој стадиум може да помогнат и самите ученици поради тоа што има разлика меѓу размислувањето дека некој изгледа добро и желбата да се биде како него/неа. За нас е важно суштински да го сакаме начинот на којшто изгледаме.

Покажете фотографии од „модерно“ витки жени од кое било женско списание на видеопроектор или како прирачници.

Теми за дискусија:

Како ова лице се придржува и живее со „идеалните“ стандарди што се осознаваат преку стереотипите?

Колку таа е успешна како жена според овие норми?

Која е поврзаноста меѓу рекламите како овие и нарушувањето во исхраната?

Дали сметате дека жените би сакале да бидат витки доколку не беа бомбардирани со слики од слаби жени, како што се овие што се претставени во медиумите?

Како нашите стандарди за сликата за телото се разликуваат од стандардите за другите културни групи?

А, како било тоа во различни периоди од историјата? Дали витката жена отсекогаш била идеална?

Како би ги дефинирале нарушувањата во исхраната што се познати како анорексија и булимија?